

Katolíci v Japonsku boli ako zrno, ktoré padlo do úrodnej pôdy

Branislav Krasnovský

6. novembra 2020 ✝ **História**

Japonsko je krajinou katolíckych mučeníkov. Dnes žije v Japonsku približne 500-tisíc katolíkov, ich viera, rovnako ako viera ich predkov je však obdivuhodná. Takmer 200 rokov si dokázali Japonci v skrytosti odovzdávať katolícku vieru, sedem generácii sa nevzdali Krista, napriek tomu, že žili bez sviatostí a Krista a v neustálom nebezpečenstve a ohrození života.

Katolíci v Japonsku pretrvali napriek genocíde a prenasledovaniu

Od 17. do 19. storočia žili japonskí kresťania ukrytí v podzemí a odovzdávali si vieru z generácie na generáciu bez toho, aby mali k dispozícii kňazov či silu sviatostí. Táto skutočnosť robí Japonsko v dejinách Cirkvi naozaj jedinečné.

Keď v roku 1859, po takmer 200 rokoch absolútnej izolácie pred svetom, začalo Japonsko čiastočne otvárať svoje brány cudzincom, medzi prvými, ktorí do Japonska prišli, boli katolícki misionári. Jedným z týchto kňazov bol aj francúzsky rehoľník, otec Bernard Petitjean. Po prechode cez Rjúkjú a cez prístav Jokohama dorazil v roku 1863 do prístavného mesta Nagasaki, kde začal vyučovať francúzštinu.

Otec Bernard Petitjean si dal tiež záväzok, že v Nagasaki postaví kostol zasvätený 26 kresťanským mučeníkom v čele so sv. Pavlom Mikim (kanonizoval ho pápež Pius IX.), ktorých japonskí samuraji 5. februára 1597 umučili. Kostol bol dokončený v roku 1865, navštevovaný bol vo veľkej miere Európanmi, ktorých pracovné povinnosti zaviedli do tohto japonského mesta.

Otec Bernard Petitjean

zdroj: wikimedia commons

Po niekoľkých týždňoch od vysvätenia kostola ostal misionár otec Bernard Petitjean veľmi prekvapený, keď uvidel, že k nemu prichádzajú jednoduchí ľudia v rybárskych odevoch, ktorí pod pečaťou utajenia otcovi

Bernardovi Petitjeanovi povedali, že Kríž, ktorý postavil v kostole sa veľmi podobá krížom, ktoré oni tajne udržiavajú vo svojich domovoch už niekoľko desaťročí. „Naše srdcia sa nijako nelíšia od tvojho“ povedali Japonci ohromenému otcovi Bernardovi Petitjeanovi, ktorý sa nehanbil za slzy svojho dojatia.

Páter Bernard Petitjean neveril vlastným ušiam. Zistil, že v Ríme sa všetci mýlili, keď si mysleli, že japonskí samuraji zničili v Japonsku na sklonku 16. storočia katolícku Cirkev. Japonskí šóguni otvorene vyhlasovali, že kresťanstvo v Japonsku zničili a všetkých kresťanov popravili. Keď sa však páter Bernard Petitjean v roku 1865 od svojich rybárskych návštevníkov dozvedel, že kresťania v Japonsku stále žijú, nemohol tomu uveriť. Nakoniec napísal správu do Ríma, v ktorej uviedol, že kresťanstvo sa zachovalo najmenej v 25 japonských dedinách. Bez kňazov, Eucharistie, Sviatosti pokánia, vlastne bez všetkých sviatostí s výnimkou krstu.

Páter Bernard Petitjean potvrdil, že japonskí kresťania si napriek všetkému uchovali úžasnú nábožnosť. Japonci s nesmiernou úctou opatrovali papierové útržky modlitieb, časti zničených modlitebných knížiek i Svätého Písma. Rím po zvážení situácie rozhodol, že páter Bernard Petitjean sa stane biskupom a okrem toho bol v roku 1866 vymenovaný za apoštolského vikára v Japonsku. Oživenie katolicizmu v Japonsku však netrvalo dlho, pretože diabol zaútočil znova. Japonskí predstavitelia kresťanstvo opätovne zakázali a začala sa nová vlna prenasledovania, ktorá však už bola menej krvavá, ako tá na prelome 16. a 17. storočia.

Prenasledovanie kresťanstva v Japonsku napokon v roku 1873 skončilo.

Japonskí mučeníci Pavol Miki a spol.

Sviatok japonských mučeníkov pod vedením sv. Pavla Mikiho (doslovný preklad znie Pavol malej postavy) a spol. sa oslavuje 6. februára. Katolicizmus na japonské ostrovy priniesol svätý František Xaverský (1506 – 1552) v tzv. období bojujúcich štátov, čiže Sengoku, ktoré trvalo od polovice 15. storočia až do začiatku 17. storočia. V polovici 16. storočia žilo v Japonsku podľa odhadov až 300 tisíc katolíkov, 19. februára 1588 vznikla odčlenením od diecézy v Macau diecéza Funaj, ktorej centrom sa stalo mesto Nagasaki.

Spočiatku sa Japonci, aj vďaka tomu, že boli plne zamestnaní vojnami o vládu nad ostrovmi medzi jednotlivými kniežatstvami, stavali ku katolíkom blahosklonne, neskôr však do oblasti zavítali nizozemskí kalvíni, a tí začali katolíkov medzi samurajskými kniežatami ohovárať a osočovať. Intrigami sa kalvínom podarilo vyvolať v spriaznených japonských vojvodcoch nenávisť voči katolíkom až sa ich rozhodli zničiť. V roku 1587 vydal japonský vojvodca Hidejoši Tojotomi edikt, ktorým nariadil zrúcať kostoly a kresťanských misionárov vypovedať z krajiny. Začalo sa brutálne prenasledovanie katolíkov, samuraji vraždili všetkých bez výnimky – kňazov, katechétoch, laikov, aj deti, ktoré sa nechceli vzdať katolíckej viery. Medzi obeť patrili aj svätý Pavol Miki a jeho spoločníci.

Svätý Pavol Miki sa narodil v Kjóte v roku 1554 a portugalskí jezuiti ho pokrstili vo veku 5 rokov. Keď mal 20 rokov, vstúpil do jezuitského seminára. Latinsky sa síce nikdy dobre nenaučil, vyznal sa však v teológii a dokázal byť vyrovnaným súperom budhistickým mníchom v učených dišputách. 26. decembra 1596 bol uväznený spolu s ďalšími novicmi v Ósake (medzi nimi bolo aj 6 františkánov), následne boli všetci prevezení do väzenia v Nagasaki, kde ich 5. decembra 1597 ukrižovali.

Krv mučeníkov je semenom kresťanstva a tak ukrižovaní naopak povzbudili svojou smrťou japonských kresťanov vo vytrvalosti a vo viere. Kresťanstvo sa medzi Japoncami ďalej šírilo, a to najmä v sociálne najslabších skupinách, medzi najchudobnejšími. Okolo roku 1617 bola iniciovaná nová vlna prenasledovania a vraždenia katolíkov, v roku 1622 bola vykonaná poprava kresťanov, na ktorých čele stál

blahoslavený Sebastianus Kimura, prvý vysvätený japonský kňaz a vnuk prvého japonského konvertitu, pokrsteného sv. Františkom Xaverským. V tejto novej vlne prenasledovania boli cieľavedome ničené všetky chrámy a vyvraždení všetci, ktorí boli považovaní za kresťanov. Mnoho japonských kresťanov z týchto ťažkých čias sa však predsa len dokázalo ukryť a ich potomkov potom v rokoch 1863 – 1865 objavil už spomínaný páter Bernard Petitjean.

zdroj: wikimedia commons

Japonskí kresťania si vytvorili vlastnú náboženskú literatúru a zvyky

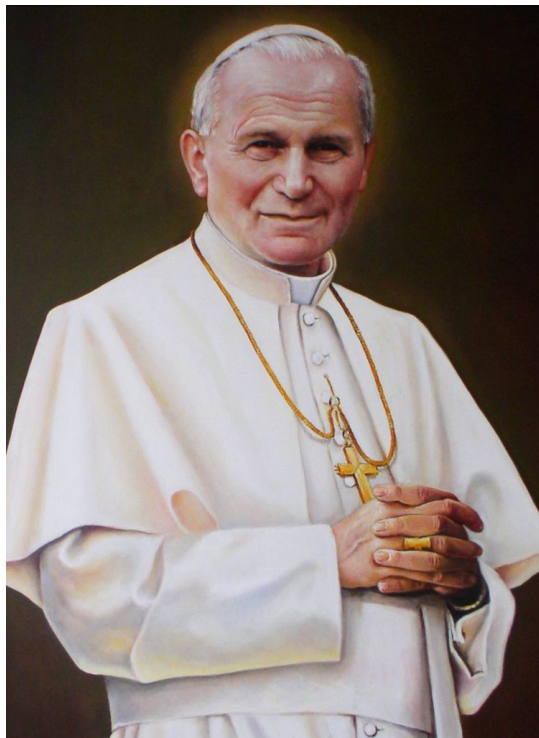
Napriek krutému a neľudskému prenasledovaniu si Japonci dokázali odovzdávať katolícku vieru takmer po 7 generácii počas 200 rokov. Išlo o nesmierne ťažké obdobie, pretože od roku 1644, kedy bol v Japonsku zavraždený posledný kňaz, ostali japonskí katolíci bez sviatostí. Vytvorili si však vlastnú tajnú symboliku, ríty, liturgiu aj liturgický jazyk. V dejinách Katolíckej cirkvi v Japonsku sa tak začala epocha „*kakure kirišitan*“, doslova skrytých kresťanov tzv. podzemnej Cirkvi.

Japonskí kresťania iniciovali aj vznik vlastnej náboženskej literatúry. V jednoduchej podobe si spísali to, čo si pamätali zo Starého a Nového zákona, vytvorili spisy „Inštrukcie pre mučeniečtvo“. Písali aj o dejinách svojej japonskej cirkvi. Ukázalo sa, že viera ostala silná najmä u japonských žien a zachovala sa tiež informácia, podľa ktorej sa za udanie kresťana vyplácalo až 300 strieborných. V spise „Manuál pre kajúcnosť“ sa zachovali jednoduché informácie o katolíckom katechizme, liturgii a spiritualite. Aj keď medzi jednotlivými dedinami existovali ohľadne spirituality viaceré rozdiely, všetci sa považovali za následníkov katolíckych portugalských a španielskych misionárov.

Postupná obnova japonského katolicizmu

Po otvorení sa Japonska svetu (1854 – 1863) prišlo opäť krátke obdobie prenasledovania, ktoré sa skončilo v roku 1873. Kresťania boli donútení odísť do exilu, po skončení prenasledovania sa však do krajiny opäť vrátili. Centrami japonského katolicizmu sa stali najmä mestá Nagasaki a Hirošima, kresťanstvo sa však šírilo aj v Ósake a na ostrove Kjóto.

Do Japonska sa postupne vrátili jezuiti, františkáni, dominikáni a saleziáni. V roku 1891 vznikajú diecézy Nagasaki, Ósaka a arcidiecéza Tokio. V roku 1927 bol vysvätený prvý biskup japonskej národnosti Mons. Ianuarius Kjúnosuke Hajasaka. Jeho diecézou bolo Nagasaki. V roku 1919, čiže pred sto rokmi, zriadila Svätá stolica v Japonsku apoštolskú delegatúru s jurisdikciou aj pre Kóreu a Taiwan. V roku 1966 tu za pontifikátu Pavla VI. vznikla apoštolská nunciatura.

Sv. Ján Pavol II.

zdroj: wikimedia commons

Aj po získaní náboženskej slobody bolo kresťanov v krajine len veľmi málo. Kresťanská viera bola totiž v Japonsku dlho považovaná za cudziu. Z Japonska sa však postupne stala moderná krajina s rozvinutým priemyslom, a ten potrebuje suroviny a zdroje. V Japonsku zosilnel militarizmus a šovinizmus, ktoré sa stali základnými faktormi japonskej zahraničnej politiky.

Japonci postupne expandovali do Číny, Kórey a do Mandžuska. Potrebovali ázijské suroviny a zdroje, aby sa mohli stať moderným štátom. V roku 1905 sa vo vojne stretli aj s cárskym Ruskom, v ktorej Japonci zvíťazili a v rámci podmienok sa im podarilo získať aj južnú časť ruského ostrova Sachalin. Od roku 1910 Japonci anektovali celú Kóreu, v roku 1926 zaútočili na Čínu, v roku 1931 na čínsku provinciu Mandžusko, v lete 1939 však utrpeli zdruvujúcu porážku od Sovietov v sérii bitiek na rieke Chalchyn Gol (do bojov bolo zapojené okrem pozemnej armády, tankov a obrnenej techniky aj letectvo) a v roku 1940 už okupovali Vietnam, Barmu a ďalšie krajiny juhovýchodnej Ázie.

Od roku 1940 sa Japonsko pridalo k Hitlerovi a Mussolinimu, od roku 1941 sa Japonci dostali do vojny s protihitlerovskou koalíckou, pričom spočiatku boli ich hlavnými súpermi v Tichomorí a v juhovýchodnej Ázii najmä Američania a Briti. Japonci nakoniec utrpeli porážku – po víťazstve v Nemecku presunuli Sovieti na Ďaleký východ časť svojich divízií a zničili japonskú Kwantungskú armádu v Číne a Mandžusku.

Američania približne v tom istom čase zhodili dve atómové bomby na mestá Nagasaki a Hirošima. A práve v týchto mestách žila najpočetnejšia katolícka komunita v Japonsku, americkí slobodomurári si mohli zvoliť ľubovoľné ciele, vedome si však vybrali katolícke oblasti, kde v reálnych podmienkach vojny otestovali svoje nové zbrane. Po porážke Japonska začali Američania s jeho okupáciou, dodnes sa americký vojenský kontingent nachádza najmä na japonskom ostrove Okinawa.

Katolícka cirkev v Japonsku dnes

Dnes patrí Japonsko k najrozvinutejším krajinám sveta. Ožila aj katolícka komunita, japonskí katolíci si mohli opäť slobodnejšie vydýchnuť (v období 1919 – 1945 boli katolíci opätovne prenasledovaní). V roku 1966 počas pontifikátu Pavla VI. vznikla v Japonsku apoštolská nunciatura, začalo sa obdobie novej inkulturácie a evanjelizácie Japonska. Ako prvý pápež v histórii navštívil Japonsko Ján Pavol II. v roku 1981.

Dnes žije v Japonsku približne 1 200 000 katolíkov, z toho takmer polovica prišla do Japonska za prácou z cudziny. Cirkev v Japonsku má tri arcidiecézy a 13 diecéz. Pôsobí tu 29 biskupov, 1407 kňazov, 29 stálych diakonov, 80 bohoslovcov, takmer 5 tisíc rehoľníčok, 174 členov sekulárnych inštitútov, päť laických misionárov a 1307 katechéto. Katolícke komunity sú rozšírené v oblasti ostrova Hirado, na súostroví Goto a v meste Nagasaki. Najpočetnejšou je arcidiecéza Nagasaki, po nej nasleduje Jokohama a Ósaka.

Cirkev je v Japonsku rešpektovaná vďaka svojim katolíckym školám, ktoré sú v krajine veľmi obľúbené. Univerzitu Sofia v Tokiu vedú jezuiti. Katolícka Cirkev sa v Japonsku angažuje najmä v oblasti zdravotníctva, starostlivosti o seniorov a v sociálnej oblasti. Katolícke organizácie poskytli Japonsku pomoc po jadrovej nehode vo Fukušime. Japonskí katolíci boli dlho v Japonsku apoštolmi nádeje a tolerance. Dnes sa však kvôli konzumnému spôsobu života, liberalizácii morálnych hodnôt a útokov voči katolíckej Cirkvi počet katolíkov v Japonsku výrazne znižuje. Čoraz viac Japoncov žije v zmiešaných manželstvách, prestávajú praktizovať náboženský život, pribúda rozvodov, potratov i antikoncepcie. Okrem toho je Japonsko krajinou s veľmi vysokým počtom sebevrážd, a žiaľ tento trend sa nevyhýba ani japonským katolíkom.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/katolici-v-japonsku-boli-ako-zrno-ktore-padlo-do-urodnej-pody/>